

ČÁST II.

PŮSOBNOST ČSÚ VE VOLBÁCH

1. Základní údaje

Na zajištění přípravy a průběhu voleb se podílel také Český statistický úřad (dále jen „ČSÚ“), jako jeden ze zákonem určených volebních orgánů. Jeho hlavním úkolem ČSÚ bylo stanovení závazného systému zjišťování a zpracování výsledků voleb, příprava metodických materiálů a proškolení vybraných členů okrskových volebních komisí, převzetí výsledků hlasování v okrscích a zjištění celkového výsledku voleb (včetně rozdělení mandátů volebním stranám a určení mandátu jednotlivým kandidátům). Úkol ČSÚ ve volbách byl rámcově vymezen také zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Úkoly v přípravě voleb byly formulovány v Harmonogramu příprav ČSÚ na volby, jehož plnění bylo průběžně projednáváno na poradách v ústředí ČSÚ i na poradách s pracovníky regionálních pracovišť ČSÚ. Předmětem byla technická, metodická a organizační příprava s důrazem na odbornou přípravu pracovníků a na vytvoření dostatečných zpracovatelských kapacit.

2. Metodická a technicko-organizační příprava zpracování výsledků voleb

Způsob zpracování, postup pracovníků ČSÚ v jednotlivých fázích zpracování, popis technických zařízení a funkcí programového vybavení byl dán technickým projektem a příslušnou dokumentací pro obsluhu počítačů. Součástí těchto dokumentů byl i popis bezpečnostních opatření proti možnému zanesení chyb do systému zpracování a podrobný popis systému prezentace výsledků voleb pro kandidující subjekty, ostatní volební orgány a veřejnost.

Mimořádná pozornost byla při tom věnována práci okrskových volebních komisí (dále jen „komise“). Jejich činnost upravovaly Pokyny pro postup okrskových volebních komisí při zjišťování výsledku hlasování v okrsku (dále jen „pokyny“), vydané ČSÚ jako součást závazného systému zjišťování a zpracování výsledků voleb.

S vydanými pokyny byly seznámeny příslušné volební orgány, zejména pak komise, pro které byla organizována školení s doprovodným promítnutím instruktážního videopořadu (včetně upozornění na drobné změny v aktuální legislativě). Odborní školitelé ČSÚ se při školení detailně věnovali činnosti komise v době po uzavření volebních místností, tedy posouzení platnosti hlasovacích lístků, sčítání hlasů pro strany, vyhodnocení platnosti přednostních hlasů a jejich sčítání pro jednotlivé kandidáty, sestavení Zápisu o průběhu a výsledku hlasování v okrsku (dále jen „zápis“), jeho podepsání členy komise s právem hlasovat a zapisovatelem a následné předání zápisu na přebíracím místě ČSÚ. Pro komise byl také připraven program pro vyhotovení zápisu a pro předání výsledků hlasování v elektronické formě. Na lektorském zabezpečení těchto akcí se převažující mírou podíleli zaměstnanci regionálních pracovišť ČSÚ.

Úkolem ČSÚ byl také výběr a příprava zaměstnanců, kteří museli být pro výkon svěřených činností vyškoleni a vybaveni písemným pověřením ve smyslu § 12 volebního zákona. Šlo zejména o zajištění činností přebíracích pracovišť ČSÚ, vytvářených u pověřených obecních úřadů a v Praze, Plzni, Brně a Ostravě u úřadů městských částí a městských obvodů v celkovém počtu více než 500 přebíracích pracovišť. Na těchto regionálních volebních pracovištích ČSÚ zabezpečovalo zpracování výsledků voleb téměř 2 600 osob, z toho 760 zaměstnancům bylo vydáno pověření ve smyslu volebního zákona. Další 40 pracovníků zabezpečovalo v ústředí ČSÚ sobotní centrální zpracování a nedělní zveřejnění výsledků voleb.

Další osoby byly nájímány krátkodobě pro výkon dílčích činností na přebíracích pracovištích ČSÚ, např. pro kontrolu údajů přebíraných od komisí nebo jejich pořizování. Nejčastěji se jednalo o zaměstnance obecních úřadů, bývalé zaměstnance ČSÚ a studenty.

Celkem bylo ve zpracování výsledků voleb nasazeno:

- více než 1 600 počítačů na pořízení vstupních dat, z toho téměř 1 050 počítačů bylo zapůjčených od obecních úřadů v místě, kde bylo vytvořeno přebírací pracoviště,
- přes 550 počítačů pro zpracování a přenosy okrskových dat k centrálnímu zpracování a prezentaci,
- výpočetní systém pro centrální zpracování, ukládání a prezentaci výsledků v ústředí ČSÚ,
- cca 2 580 osob, z toho bylo 840 vlastních zaměstnanců ČSÚ, téměř 750 pracovníků obecních, městských a krajských úřadů a téměř 1 000 zaměstnanců na dohodu.

Programové vybavení pro zpracování na úrovni okrsku, přebíracího místa a v centru vyhotovil ČSÚ ve spolupráci s firmou BIOS, programové vybavení pro prezentaci výsledků voleb řešil dodavatelský tým firem BIOS a Orsia s.r.o. Pro přenos převzatých dat okrsku bylo využito služeb firmy O₂ Czech republic a. s. a v centrálním zpracování i dalších externě dodávaných softwarových a technických služeb.

Celý systém zpracování byl v úplné technologii kompletně ověřován před volbami v rámci celoplošných zkoušek zpracování na simulovaném příkladu a formou zátěžových testů. Dvě celoplošné zkoušky se konaly přímo na vytvořených volebních pracovištích u pověřených obecních úřadů.

3. Průběh zpracování výsledků voleb

Závazný systém zjišťování a zpracování výsledků voleb byl postaven na skutečnosti, že rozhodujícím momentem bylo schválení a podepsání zápisu příslušnou komisí. Volební legislativa již žádnému volebnímu orgánu neukládala zápisy komisí přezkoumávat. ČSÚ upozorňuje komise na logické chyby v zápisu, který může v případě závažných chyb i odmítnout a stanovit komisi lhůtu, ve které má nedostatky odstranit.

Výsledky z volebních okrsků byly průběžně přejímány k uložení v centrální databázi po ukončení hlasování v druhý den voleb, tedy od soboty 25. května po 14. hodině. Následně byla činnost komisí ve dnech voleb postupně ukončována. Zpracování údajů z okrsků bylo rychlé, plynulé a bez zásadních komplikací. Výsledky z 95 % volebních okrsků byly zpracovány za cca 2,5 hodiny od uzavření volebních místností (konkrétně v 16:32), v poslední fázi zpracování následovaly zejména městské okrsky s vyšším počtem voličů a hlasů a okrsky, kterým byl na přebíracím místě ČSÚ vystaven záznam o odmítnutí zápisu a komise tak musela zápis přepracovat. Poslední okrsek byl zpracován v sobotu 25. května ve 20:14. Výsledky hlasování tak odevzdalo ke zpracování 100 % volebních okrsků. Po převzetí výsledků za všechny okrsky, které předaly zápis ve stanovené lhůtě, bylo zpracování výsledků voleb přerušeno.

Ve zpracování se opět pokračovalo v neděli 26. května 2019 tak, aby do doby možného zveřejnění po 23 hodině byla provedena postupná sumarizace, zjištění celkových výsledků hlasování za ČR, určení do skrutinia postupujících volebních stran, rozdělení mandátů jednotlivým stranám a kandidátům ve skrutiniu a vyhotovení zápisu o výsledcích voleb na území České republiky. Po ukončení hlasování ve všech členských státech Evropské unie, tedy v neděli 26. května 2019 ve 23:00 hodin, mohly být zpracované výsledky voleb za ČR zveřejněny.

Svůj hlavní úkol, zpracovat výsledky voleb v nejvyšší kvalitě při zajištění bezpečnosti systému a ochrany dat do okamžiku zveřejnění i následné informovanosti médií a veřejnosti, ČSÚ zajistil kvalitně a k jeho práci nebyly žádné připomínky.

Celkové výsledky voleb do Evropského parlamentu zveřejnila Státní volební komise sdělením č. 132/2019 Sb. ze dne 27. května 2019. Úplné soubory výsledků voleb v základním členění podle volebních okrsků jsou i nadále uchovávány v ČSÚ a zveřejněny v prezentačním systému na webové stránce www.volby.cz. Dostupné jsou i příslušné číselníky a výsledky ve formátu „otevřených dat“ pro analytické účely.